

SABBE, Maurits K.M.W. (Brugge 9 februari 1873 – Antwerpen 12 februari 1938). Zoon van **Julius Sabbe**. Ontmoette in het ouderlijk huis reeds als kind de voormannen van het Brugse en Gentse liberale Vlaamse cultuurleven. Sabbe behoorde tot de eerste lichting afgestudeerden van de afdeling Germaanse filologie aan de Gentse universiteit en promoveerde in 1896 tot doctor in de letteren en wijsbegeerte met een proefschrift over Jan Luyken. Zowel tijdens zijn middelbare studies als aan de universiteit was Sabbe actief in het Vlaamsgezinde studentenleven. Zo was hij in 1894-1895 voorzitter van 't Zal wel gaan. Hij was ook actief in het Willemsfonds.

Na enkele jaren leraarschap te Brussel, Roelx en Huy verkreeg hij in 1903 een benoeming aan het atheneum te Mechelen. In 1907 volgde hij Jozef P. van den Branden op als leraar in de Nederlandse voordracht en in de geschiedenis der toneelletter-

kunde aan het Koninklijk Vlaams Muziekconser-
vatorium te Antwerpen.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog behoorde Sabbe tot de passivistische strekking binnen de V.B. (pas-
sivisme). In 1916 ondertekende hij mede de protest-
brief aan Moritz von Bissing tegen de verneder-
landsing van de Gentse universiteit. In 1919 maakte
hij deel uit van het hoofdbestuur van het **Algemeen
Vlaamsch Verbond**. Na de Eerste Wereldoorlog
kwam Sabbes loopbaan in een stroomversnelling
terecht. In 1919 werd hij benoemd tot conservator
van het Museum Plantin-Moretus te Antwerpen. In
1921 werd hij aangesteld tot docent Nederlandse
letterkunde aan de Koloniale Hogeschool te Ant-
werpen, in 1923 tot docent algemene literatuurge-
schiedenis aan het Hoger Instituut voor Schone
Kunsten te Antwerpen en in datzelfde jaar tot
hoogleraar in de geschiedenis van de Nederlandse
letteren aan de Université Libre de Bruxelles.

Sabbe heeft naam gemaakt als literator en als we-
tenschapper. Het grootste deel van zijn literair oeuv-
re speelt zich af te Brugge en omgeving. In eerder
korte verhalen is Sabbe de verteller die met liefde
en humor de gewone mensen gadeslaat in hun da-
gelijkse doen en wijsheid. Het dialect wordt ge-
bruikt om de realiteit van het geheel te verhogen.
Ook de religieuze dimensie gaat de vrijzinnige
Sabbe niet uit de weg, omdat ze behoort tot het we-
zen van het volk waarover hij schrijft. In zijn meer
omvangrijke roman, *'t Kwartet der Jacobijnen*, waar-
van het hoofdpersonage, de leraar Neys, is geïnspi-
reerd op vader Julius Sabbe, gunt Sabbe ons een
blik op de mentaliteit van zekere burgerij uit de
19de eeuw en poneert hij de stelling dat de Vlaamse
zaak zal vooruitgaan met de groei van de democra-
tie. De vele herdrukken die zijn werken kenden, ge-
tuigen van zijn populariteit. Ook zijn toneelstuk-
ken, meestal eenakters en bewerkingen voor toneel
van gedeelten van zijn verhalen, werden gewaar-
deerd. Als literair criticus genoot Sabbe eveneens
aanzien. De literaire overzichten die hij van 1905 tot
1923 in *De Vlaamse Gids* publiceerde werden graag
gelezen.

Sabbes wetenschappelijke bedrijvigheid omvat in
hoofdzaak de volkskunde en de cultuurgeschiede-
nis van de 17de eeuw. Hij publiceerde enkele studies
over de taalstrijd tijdens de periode van het Ver-
enigd Koninkrijk. Als folklorist ging zijn belang-
stelling echter in de eerste plaats uit naar de ge-
schiedenis van het volkslied. Zijn werk over de
cultuurgeschiedenis van de 17de eeuw omvat de li-
teraire geschiedenis, de geschiedenis van de familie
Plantin-Moretus en van de drukkers en het druk-
kersvak in het bijzonder te Antwerpen en de rol
van Antwerpen als cultureel centrum in de 17de
eeuw (*Brabant in 't Verweer*, 1934; *Het Geestesleven te
Antwerpen in Rubens' Tijd*, 1927). Voor de literaire ge-
schiedenis zijn te vermelden zijn studies over Jan
Luyken, Michiel de Swaen en Joost van den Vondel.

Als conservator bracht Sabbe het museum dichterbij het volk door het schoolbezoek te stimuleren, geleide bezoeken te organiseren en het aantal tentoonstellingen te verhogen. De collecties werden aanzienlijk verrijkt en tijdens zijn conservatorschap werden de voorbereidingen getroffen om van het Prentenkabinet een onafhankelijke instelling te maken.

Op 18 juni 1919 was Sabbe tot corresponderend en op 17 mei 1922 tot gewoon lid van de Koninklijke Vlaamse Academie voor Taal- en Letterkunde benoemd. In 1931 was hij voorzitter. Sabbe was een trouw en actief lid. In het bijzonder mag worden vermeld dat hij in de openbare vergadering van 1919, kort na zijn benoeming, in zijn toespraak *België na den Oorlog* de heersende Fransdolheid en de anti-Vlaamse hetze aanklaagde. In 1930 betoogde hij naar aanleiding van de vernederlandsing van de Gentse universiteit, dat een volwaardig Vlaams academiewezen noodzakelijk werd. Dankzij zijn initiatief verkreeg de Vlaamse Academie in 1935 dat het *Woordenboek der Nederlandsche Taal* door België opnieuw financieel werd gesteund.

Bovendien schreef Sabbe talrijke meer vulgariserende artikelen en hield hij talloze voordrachten. Op die wijze heeft Sabbe ook een belangrijke bijdrage geleverd tot de verspreiding van cultuur in bredere lagen bij het Vlaamse volk waarmee hij zich sterk verbonden voelde.

WERKEN: Artikelen in *De Goedendag* (onder pseudoniem van R. Buskens); – Romans en novellen: *Aan 't Minnewater*, 1898; *Een mei van vroomheid*, 1903; *De filosoof van 't sashuis*, 1907; *Vlaamsche Menschen*, 1907; *De nood der Bariseele's*, 1912; *'t Pastorken van Schaerdijcke*, 1915; *'t Kwartet der Jacobijnen*, 1920; – Eenakters: *Fanny's sonnet*, 1910; *Bietje*, 1913; – Toneel: *Caritate*, 1914; – Studies: met C. Huysmans en V. Celen, *Leven en werken van Michiel de Swaen*, 1903; *Mozaïek*, 1912; *Redevoeringen en studies*, 1924; *Uit het Plantijnsche huis*, 1924; *De Moretussen en hun kring*, 1928; *De muziek in Vlaanderen*, 1928; *Brabant in 't verweer*, 1933; *De meesters van De Gulden Passer*, 1938; *De taalstrijd in Zuid-Nederland tussen 1815 en 1830*, 1939.

LITERATUUR: R. Roemans, *Analytische bibliographie van en over Maurits Sabbe*, 1933; – L. Monteyne, *De Sabbe's*, 1934; – H.F. Bouchery, 'Maurits Sabbe als conservator van het Museum Plantin-Moretus', in *De Gulden Passer*, jg. 16 (1938), p. 3-20; – R. Roemans, 'De critische bedrijvigheid van prof. dr. Maurits Sabbe', in *Tijdschrift voor Levende Talen*, nr. 34 (1951), p. 23-48; – L. Voet, *Het Bestendig dotatiefonds voor Stadsbibliotheek en Museum Plantin-Moretus*, 1970; – H.J. Sabbe, *Maurits Sabbe en zijn Brugse mensen*, 1973; – L. Voet, 'Vereeniging der Antwerpsche Bibliophielen honderd jaar', in *De Gulden Passer*, jg. 56 (1978), p. 8-16; – L. Gillet, 'Sabbe (Maurits)', in *BN*, XLI, 1980; – F. de Nave (red.), *Een halve eeuw Stedelijk Prentenkabinet van Antwerpen. (1938-1988)*, 1988; – W. Rombauts, 'Sabbe, Maurits Karel Maria Willem', in *NBW*, XIII, 1990.

ILLUSTRATIE(S), zie: Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde.

WOUTER ROMBAUTS